

บทนำ

ด้วยลักษณะภูมิประเทศ ของจังหวัดเชียงรายเป็นที่ราบกว้างใหญ่และล้อมรอบด้วยภูเขา เหมาะแก่การกสิกรรม ประกอบกับเป็นจังหวัดชายแดนตอนเหนือสุดของประเทศไทย อันมีพรมแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมา และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงทำให้จังหวัดเชียงราย เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชนกลุ่มน้อยที่อพยพย้ายมาจากที่ต่าง ๆ หลายกลุ่มด้วยกัน เช่น ไทยใหญ่ (เงี้ยว) ไทจีน ไทลื้อ ไทหย่า จีนฮ่อ หม่ากระเหรี่ยงและอื่น ๆ อีกมากมายกว่า 30 ชนชาติ ชนเหล่านี้ส่วนใหญ่อพยพมาจากเมืองต่าง ๆ ในแคว้นสิบสองปันนา มณฑลยูนนานประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน โดยเดินทางผ่านมาทางรัฐฉานของประเทศพม่า และเข้าสู่ประเทศไทยทางอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จากนั้นก็กระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ

การอพยพของชนกลุ่มต่าง ๆ ที่เข้ามาในประเทศไทย ประมาณกันว่าเข้ามาตั้งแต่สมัยที่จังหวัดเชียงรายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรโยนก ชนกลุ่มต่าง ๆ เหล่า นี้อพยพเข้ามาโดยการถูกกวาดต้อนมาเป็นเชลยบ้างเข้ามาเพราะหนีสงครามบ้างหรือเข้ามาเพราะหนีความแห้งแล้งและสภาพเศรษฐกิจที่ฝืดเคืองบ้าง

ชาวไทหย่าเป็นชาวไตกลุ่มหนึ่งอยู่ที่เมืองหย่า หรือเมืองลินคิง ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ที่พากันอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย คือ ที่จังหวัดเชียงรายราว พ.ศ. 2472 สาเหตุของการอพยพเข้ามาของชาวไทหย่า เนื่องจากชาวไทหย่าส่วนใหญ่มิมีที่นาเป็นของตนเอง จึงทำให้ต้องเป็นผู้รับจ้างทนาให้แก่ชาวยุ้ย คนไทยเรียกว่า จีนฮ่อ สภาพเศรษฐกิจของชาวไทหย่าในเมืองหย่าจึงอยู่ในสภาพที่ไม่ดีนัก

นอกนั้นยังถูกข่มเหงรังแกจากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองโดยการให้ทำงานหนัก และเก็บภาษีอากรสูง ดังนั้นเมื่อกองประกาศิตติคุณของคริสตจักรภาคที่ 2 (จังหวัด เชียงราย) โดยมี ศพ.แบคแทล ผบ.แก้ว ใจมา และเพื่อนร่วมทีมอีก 2 - 3 คน เดินทางเข้าไปเผยแพร่ศาสนา และชักจูงให้ชาวไตหย่าเข้ามาอยู่ในประเทศไทยด้วย จึงทำให้ชาวไตหย่าจำนวนมากเปลี่ยนการนับถือผีบรรพบุรุษ ไปนับถือศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ และเดินทางมาสู่ประเทศไทย ตามที่ถูกรับประกัน

ปัจจุบันชาวไตหย่าส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ที่หมู่บ้านป่าสักขวาง ตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายและหมู่บ้านน้ำป่อขาว ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 99 % นับถือศาสนาคริสต์ ในขณะที่ชาวไตหย่าในเขตมณฑลยูนนานยังคงนับถือผีบรรพบุรุษ

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของศาสนาคริสต์ที่มีต่อชาวไตหย่าในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไตหย่าที่อพยพเข้ามาอยู่ในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคมของชาวไตหย่าในจังหวัดเชียงราย
4. เพื่อศึกษาและค้นคว้าวัฒนธรรมอันมีค่าของชาวไตหย่าที่พึงสงวนไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ท้าให้ชนรุ่นหลังได้ทราบประวัติและความเป็นมาของชาวไทหย่า
ในจังหวัดเชียงรายโดยมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
2. ท้าให้ทราบความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคมของชาวไทหย่า
3. ท้าให้ทราบปัจจัยที่ท้าให้ชาวไทหย่าสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิต
ได้อย่างมีความสุข
4. ท้าให้ชนรุ่นหลังได้รู้จักและอนุรักษ์วัฒนธรรมอันมีค่าของชาวไทหย่า
มิให้สูญหายไป

ขอบเขตของการศึกษา

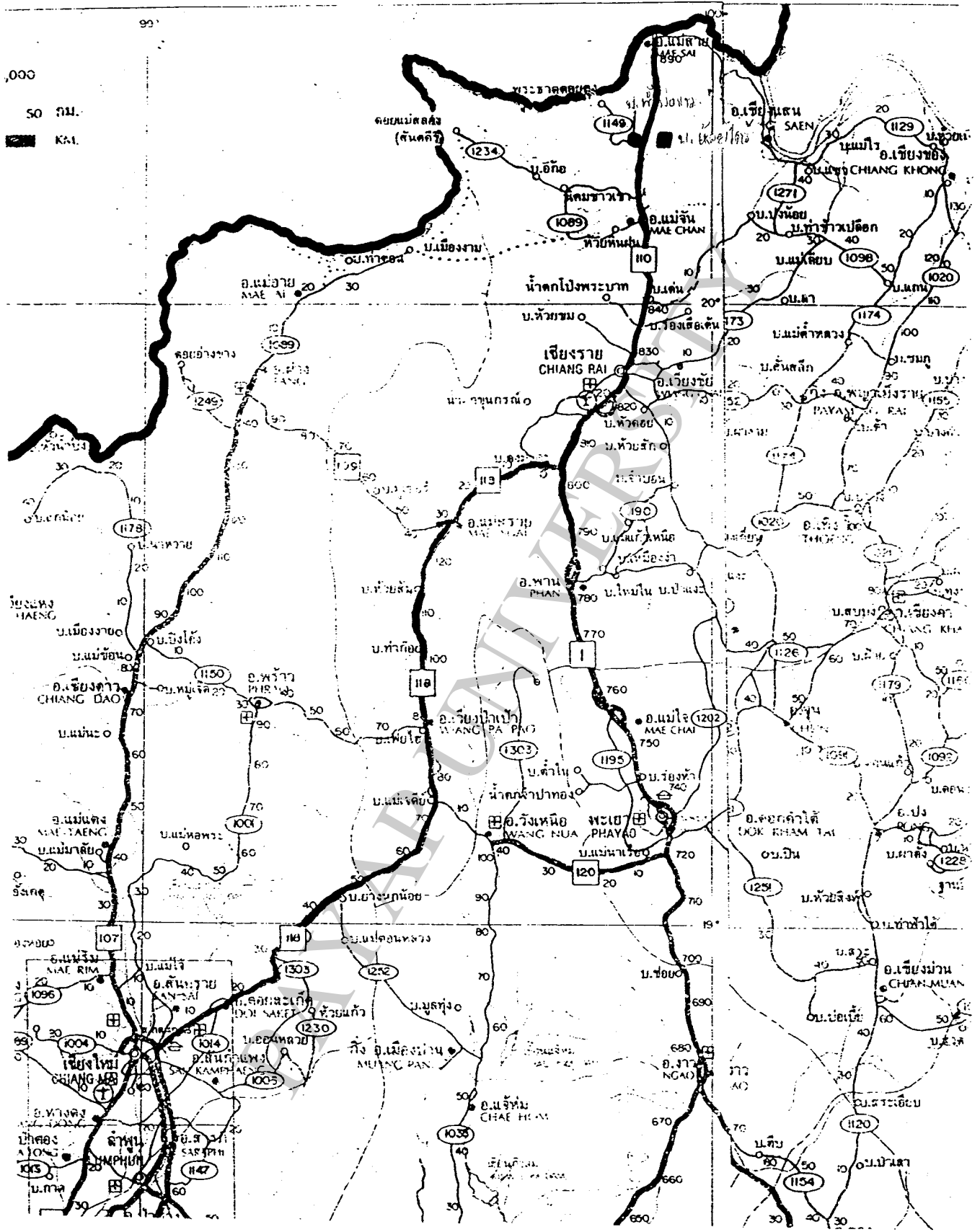
การศึกษานี้เป็นลักษณะการศึกษาในด้านประวัติศาสตร์ (Historical approach) เกี่ยวกับความเป็นมาของศาสนาคริสต์ในประเทศไทยและการนับถือศาสนาคริสต์ของชาวไทหย่า ในจังหวัดเชียงราย ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทหย่าแบบดั้งเดิมในทางตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนาน และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทหย่าปัจจุบันในจังหวัดเชียงราย และอิทธิพลของศาสนาคริสต์ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทหย่าในจังหวัดเชียงราย

วิธีการในการศึกษา

วิธีการศึกษาประกอบด้วยการศึกษาเอกสารอ้างอิง การสังเกต การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลหลักของการศึกษาคือการสัมภาษณ์และเอกสารอ้างอิง ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์ที่หมู่บ้านป่าสักขวาง ตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย หมู่บ้านน้ำป่อขาว ตำบลห้วยไคร้ อำเภอมะสาย จังหวัดเชียงราย และหมู่บ้านหัวผาซึ่งอยู่ในห้วยนเกียง โดยที่ 2 หมู่บ้าน

ในจังหวัดเชียงรายนั้นเป็นที่อยู่ของชาวไตหลายส่วนใหญ่ ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 4 เดือนสำหรับที่หมู่บ้านหัวผา ซึ่งอยู่ในหวนเกียงมณฑลยูนนาน ซึ่งเป็นหมู่บ้านของชาวไตหลายชนกันั้น ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2533 โดยในวันที่สัมภาษณ์นั้นมีชาวไตหลายจากหมู่บ้านของเขา และบ้านใหม่จำนวนหนึ่งมาร่วมทำการสัมภาษณ์ด้วย ใช้เวลาในการสนทนาสัมภาษณ์ทั้งสิ้นประมาณ 8 ชั่วโมง โดยการใช้ภาษาเหนือในการสัมภาษณ์ซึ่งสามารถสื่อความหมายกันรู้เรื่อง และเข้าใจได้ดี คำศัพท์ไม่เข้าใจ คุดหยาง เหมยเจิน ซึ่งทำงานอยู่กรมวิเทศสัมพันธ์จะแปลเป็นภาษาจีน แล้วคุณเจียน ยิวเจีย จะเป็นผู้แปลเป็นภาษาไทย

การสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์โดยการพูดคุยสนทนา เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมปัจจุบันและการอพยพ โดยจะเลือกสัมภาษณ์ผู้ที่มีอายุอยู่ในระหว่างของเวลาของการอพยพจากเมืองสินฟิงเขามาจังหวัดเชียงรายและหวนเกียงมีการตรวจสอบความแม่นยำ และความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยการเปรียบเทียบคำให้สัมภาษณ์ของคนไตหลายในจังหวัดเชียงราย และคนไตหลายที่หวนเกียงที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน จำนวนผู้สัมภาษณ์ทั้งหมดประมาณ 30 คน ในการสัมภาษณ์ชาวไตหลายที่จังหวัดเชียงรายจะเป็นการสัมภาษณ์ทีละคนหรือบางครั้งทีละครอบครัวมิได้สัมภาษณ์ครั้งละหลาย ๆ คน แบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันทั่วไป เช่น อายุ ศาสนาที่นับถือ จำนวนบุตร จำนวนบุตรที่ได้รับการศึกษา ระดับการศึกษาของบุตร การทำงาน บทบาทหรือหน้าที่ในคริสต์จักร เงินอุดหนุน ความช่วยเหลือพิเศษที่ได้รับจากคริสต์จักร ฯลฯ สำหรับเอกสารอ้างอิงนั้น ส่วนใหญ่จะมาจาก ไมโครฟิล์ม ซึ่งเป็นรายงานที่ มีสแตนนาริชาวอเมริกันที่อยู่ในหวนเกียงและเชียงใหม่ รายงานต่อศูนย์รวมศาสนาคริสต์นิกายเพรสไบทีเรียนที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

ชาวไตหย่าในจังหวัดเชียงราย